

بررسی تأدیب‌های ویژه‌ی خداوند و نقش آن در اصلاح نفس بر اساس آموزه‌های دینی

الهام کمالی

چکیده:

گاه بلاهایی که از طرف خداوند متعال به مؤمنین می‌رسد به جهت تأدیب آن‌ها در برابر خطایی است که انجام داده‌اند، یا غفلی ورزیده‌اند. از آن‌جا که استعداد، ظرفیت و مراتب ایمانی افراد متفاوت است، لذا تأدیب مؤمنان نیز متناسب با ظرفیت آن‌ها تفاوت دارد و مؤمنان خاص به طور ویژه تأدیب می‌گردند. در این نوشتار بر اساس آموزه‌های دینی و به روش تحلیلی-توصیفی بیان می‌شود که تأدیب‌های ویژه‌ی الهی شامل حال چه کسانی می‌شود؟ چه عواملی باعث ایجاد تأدیب‌های ویژه می‌گردد؟ آثار و برکات تأدیب‌های ویژه‌ی الهی و نقش آن در اصلاح نفس چیست؟ در این راستا مشخص شد آنان که در تقوا برترند، به ویژه اولیای الهی به جهت این‌که وظیفه‌ی هدایت انسان‌ها را بر عهده دارند، در اثر کوچک‌ترین غفلت مورد تأدیب ویژه‌ی خداوند قرار می‌گیرند. از مهم‌ترین عواملی که باعث غف و تأدیب‌های ویژه می‌شود، عبارتند از: تکبر، عجب و عدم رعایت ادب و صبر. تأدیب‌های ویژه که از باب رحمت الهی است، برای تذکر است تا اولیای الهی متذکر یاد خداوند گردند و با توجه و توبه و استغفار، غفلت خویش را جبران نموده و تکرار ننمایند و الگویی برای دیگر بندگان باشند.

کلید واژه‌ها: استدراج، املا، بلا، نفس، ادب، تأدیب

Abstract

Grievances from the Almighty God to the believers are sometimes for the purpose of punishing them against their wrong actions they have done or neglected. Since the individuals' talents, capacities and degrees of faith are different, so the punishment of the believers is also different in proportion to their capacities, and the special believers are specifically punished. In this analytical-descriptive study, based on the religious teachings, it is stated that among whom the special divine punishments are. We are also looking for the divine consequences and blessings and their function in self-correction. It became clear in this regard, that those who are more virtuous, especially the divine ones are subject to the special punishment for the slightest neglect of God because they are responsible for the guidance of human beings. Among the most important factors that lead to special neglect and punishments are arrogance, pride, impoliteness, and patience. Special warnings and punishments which are of Divine mercy are intended to remind the divine people to remember Allah and pay attention and compensate their neglect with attention to repentance and forgiveness and do not repeat it, and to serve as an example for other believers.

Keywords: God's warning, deadline, misfortune, self, politeness, punishment.

الملخص

بعض الأحيان يُصاب المؤمنُ ببلاءٍ من قِبَلِ الباري عزَّ و جل و ذلك تأديبا له، من أجل ذنب ارتكبه او غفلة انتباهته. و بما أن مراتب الأيمان في الأفراد تختلف، لذلك تختلف ظروف الامتحان للأفراد. و إنّ الذين لهم درجات عالية من الأيمان تكون ظرف الابتلاء و أساليب التأديب خاصة لأحوالهم. في هذا البحث الذي تمّ بطريقة الوصف و التحليل و على أساس التعاليم الدينية حاولنا طرح هذه الأسئلة وهي: حالة التأديب الخاصة تشمل أىّ الأفراد؟ و ما هي العوامل التي تُوفّر هذا النوع من التأديب؟ و ما هي الآثار و بركات التأديب الخاص من قبل الباري و ما دوره في تهذيب النفوس و إصلاحها. و من خلال هذا البحث صار واضحاً بأنّ الذين لهم تفوق في التقوى و منهم الأولياء خاصة، من أجل الهداية التي ألقيت على عاتقهم فهم إثر غفلة بسيطة، يواجهون التأديب الخاص من قبل الباري عزَّ و جلّ. و من أهمّ العوامل التي تُسبب الغفلة و التأديب الخاص هي: التكبر، العُجب، و عدم التأدب و الصبر. إنّ التأديب الخاص الآتي من الرحمة الربانية هو للتذكير لكي يتذكر الأولياء ذكرَ الله و من خلال الالتفات و التوبة و الاستغفار يحاولون أن يجبروا الغفلة التي أصابتهم و لا تتكرر هذه الغفلة و أن يكونوا غدوة للآخرين.

الكلمات الأصلية: الاستدراج، الاملاء، البلاء، النفس، الأدب، التأديب.